

Innføring av ny rammeplan i SFO

Foreløpige resultater fra spørreundersøkelse til ansatte og ledere

Bakgrunn

NTNU Samfunnsforskning, NIFU og Stockholms universitet skal i perioden 2021 til 2024 følge innføringen av ny rammeplan for SFO. Første fase av evalueringen er en spørreundersøkelse til ansatte og ledere i SFO (som i en del skoler også er rektorer). Dette statistikknotatet presenterer foreløpige funn fra undersøkelsen. Fullstendige resultater skal være ferdige i slutten av april 2022.

Om gjennomføringen av spørreundersøkelsene

Gjennom Covid 19-pandemien har arbeidshverdagen i SFO og skole vært krevende, med lite tid til annet enn å få gjennomført daglig drift. Erfaringen fra en rekke andre prosjekter som har basert seg på spørreskjemainnsamling i skole, er at koronasituasjonen har gjort det vanskelig å få inn tilstrekkelig med svar på spørreskjemaundersøkelser.

I den opprinnelige prosjektplanen skulle undersøkelsene sendes som lenker til skoleledere, etter et uttrekk fra GSI, i januar 2022. Deretter skulle skoleledere sende undersøkelsen videre til ansatte og ledere i SFO, eventuelt svare på lederundersøkelsen selv dersom de også hadde det daglige ansvaret for SFO (i de foreløpige resultatene gjelder dette ca. 6 %). Gitt den generelle belastningen på skolene på tidspunktet, og det fortsatt høye sykefraværet tross lettelse i tiltak på nasjonalt plan, anså vi det som svært sannsynlig at skolelederne ikke ville prioritere en spørreundersøkelse, og ikke ha tid til å prioritere å sende den videre til de ansatte i SFO.

I dialog med Utdanningsdirektoratet og Nettverket! for SFO ble vi derfor enige om å forsøke en alternativ utsending, gjennom Nettverket! for SFO sine medlemskanaler. Nettverket! for SFO ville også støtte gjennomføringen ved å lage nyhetssaker, sende ut informasjonsmail og informere om undersøkelsen i tilgjengelige kanaler.

Nettverket! for SFO har per i dag omtrent halvparten av landets SFO-er som medlemmer (1170 medlemmer), og mer enn 5000 registrerte undermedlemmer, som da er ansatte i SFO. Vi ønsket derfor å sende ut én undersøkelse til ledere til de 1170 registrerte medlemmene (som er ledere i SFO/skoleledere), og én undersøkelse til de 5000 registrerte ansatte. I

undersøkelsen inkluderte vi enkelte bakgrunnsspørsmål som kan sammenlignes med GSI for vurdering av representativitet i etterkant (offentlig/privat, kommunenavn).

På samme måte som i den opprinnelige planen ville undersøkelsen sendes ut som en åpen lenke, da vi av personvern hensyn ikke har direkte tilgang til epostadressene (det hadde vi heller ikke fått ved den opprinnelige fremgangsmåten i prosjektet).

Undersøkelsen ble sendt ut 16. februar i uke 7, før de fleste skolene tok vinterferie, og etter at koronarestriksjonene var i hovedsak tatt ned. I starten av uke 9 var det om lag 90 ledere som hadde besvart, og drøyt femti ansatte. Dette var lavere enn vi håpet på, og vi tok derfor et uttrekk fra GSI på alle skoler i Norge med minst ett barn registrert i skolefritidsordningen (1.-7. trinn) i skoleåret 2021-2022. Vi sendte ut undersøkelsen til alle registrerte epostadresser i GSI, totalt ca 2200 skoler. Mange skoler har felles epostadresse med kommunens postmottak, og vi ba da om at undersøkelsen skulle videresendes til kommunens skoler.

Per 9.03 er det 336 ansatte og 254 ledere som har besvart undersøkelsen. De foreløpige resultatene i analysene som presenteres under er basert på disse svarene, men datainnsamlingen vil pågå videre i mars, med mål om å få opp svarprosenten. Det er enda ikke gjort særlige undersøkelser av representativiteten i disse foreløpige analysene, men et enkelt tall som andelen private versus offentlige skoler tilsier at de private er underrepresentert. I datamaterialet så langt oppgir 3 prosent av SFO-lederne å arbeide i private skoler, mens andelen skulle vært på om lag 9 prosent.

Analysene i dette foreløpige statistikknotatet er samlet om de følgende områdene, etter avtale med Utdanningsdirektoratet: Hvorvidt arbeidet med rammeplanen er kommet i gang, kobling mot skolens arbeid, om rammeplanen oppleves som et nyttig verktøy, om rammeplanen går på tvers av eller viderefører tidligere lokale planer, og om det tilgjengelige støttematerialet fra Utdanningsdirektoratet oppleves som nyttig for arbeidet eller bør utvikles. Vi har også inkludert enkeltspørsmål om hvordan pandemien har påvirket arbeidet med rammeplanen. Vi presenterer svar fra både ansatte og ledere i SFO, men avgrensner oss til deskriptive/univariate analyser.

I den endelige rapporteringen vil vi presentere de samme områdene, men gjøre utdypende analyser på for eksempel kompetanse, erfaring, hva man prioriterer som viktig i SFO uavhengig av rammeplan, og også hvordan man vurderer kvaliteten i SFO sammenlignet med undersøkelser gjennomført i 2017. Spørreskjemaundersøkelsen vil bli gjentatt mot slutten av prosjektperioden for å kunne se på eventuell utvikling over tid.

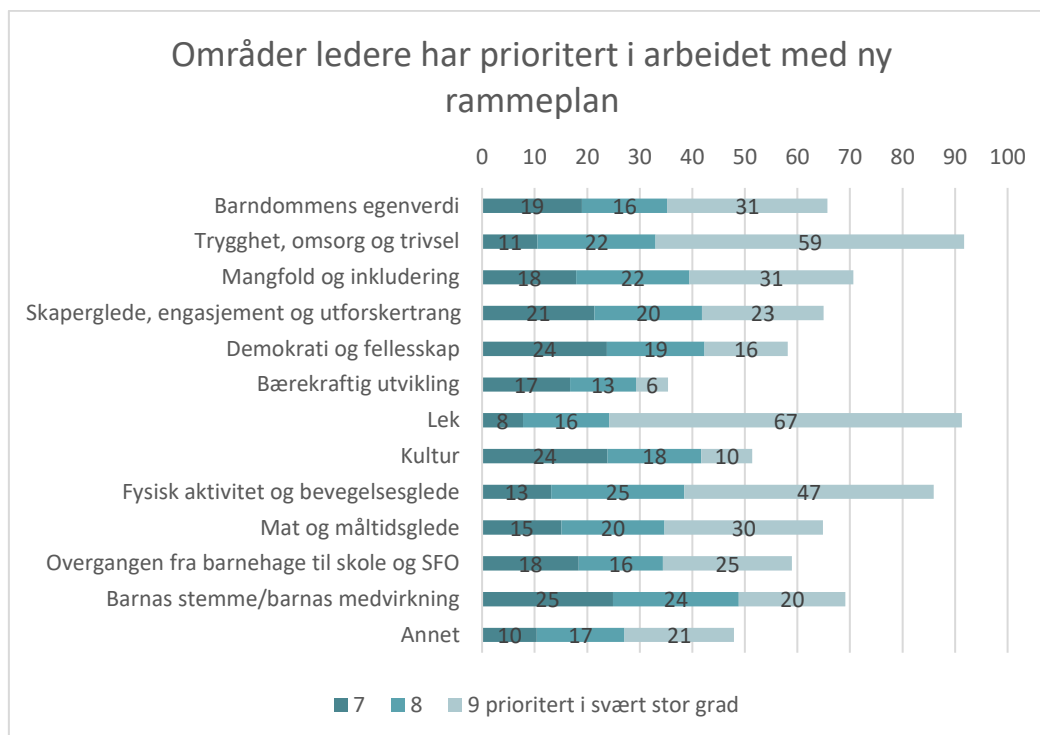
Foreløpige analyser

Kjennskap til rammeplanen

95,5 prosent av SFO-lederne kjenner rammeplanen godt, mens 4,5 % har hørt om den. Det er altså ingen av SFO-lederne som oppgir at de ikke har hørt om rammeplanen. Blant de ansatte er det 67 prosent som sier de kjenner innholdet, mens 26 prosent har hørt om rammeplanen. 6 prosent av de ansatte kjenner den ikke i det hele tatt.

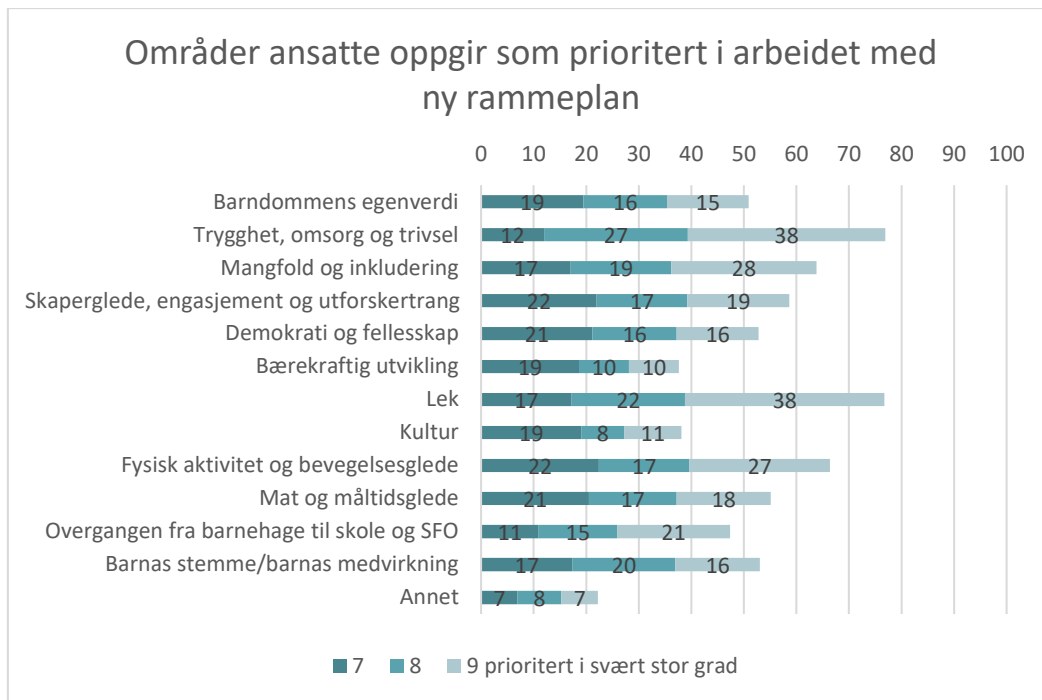
Prioriterte områder

Ut ifra den nye rammeplanen, har vi skissert opp en rekke mulige områder som kan prioriteres i arbeidet. De ansatte og lederne har blitt bedt om å vurdere på en skala fra 0 til 9 hvor stor grad områdene har blitt prioritert. 0 tilsier at det er prioritert i svært liten grad, mens 9 tilsier at det er prioritert i svært stor grad. I figurene under har vi rapportert andelen som oppgir de tre høyeste verdiene, altså størst grad av prioritering.

Figur 1 Områder ledere har prioritert i arbeidet med ny rammeplan. Skala: 0 – prioritert i svært liten grad til 9 – prioritert i svært stor grad.

Blant SFO-lederne er det Trygghet, omsorg og trivsel som oppgis å ha blitt prioritert i størst grad, fulgt av Lek, og deretter Fysisk aktivitet og bevegelsesglede. Generelt er det slik at de fleste område er prioritert i ganske stor grad, men Bærekraftig utvikling og Kultur er områdene som er prioritert minst. De ansattes opplevde prioriteringer følger i stor grad samme mønster som SFO-ledernes oppgitte områder.

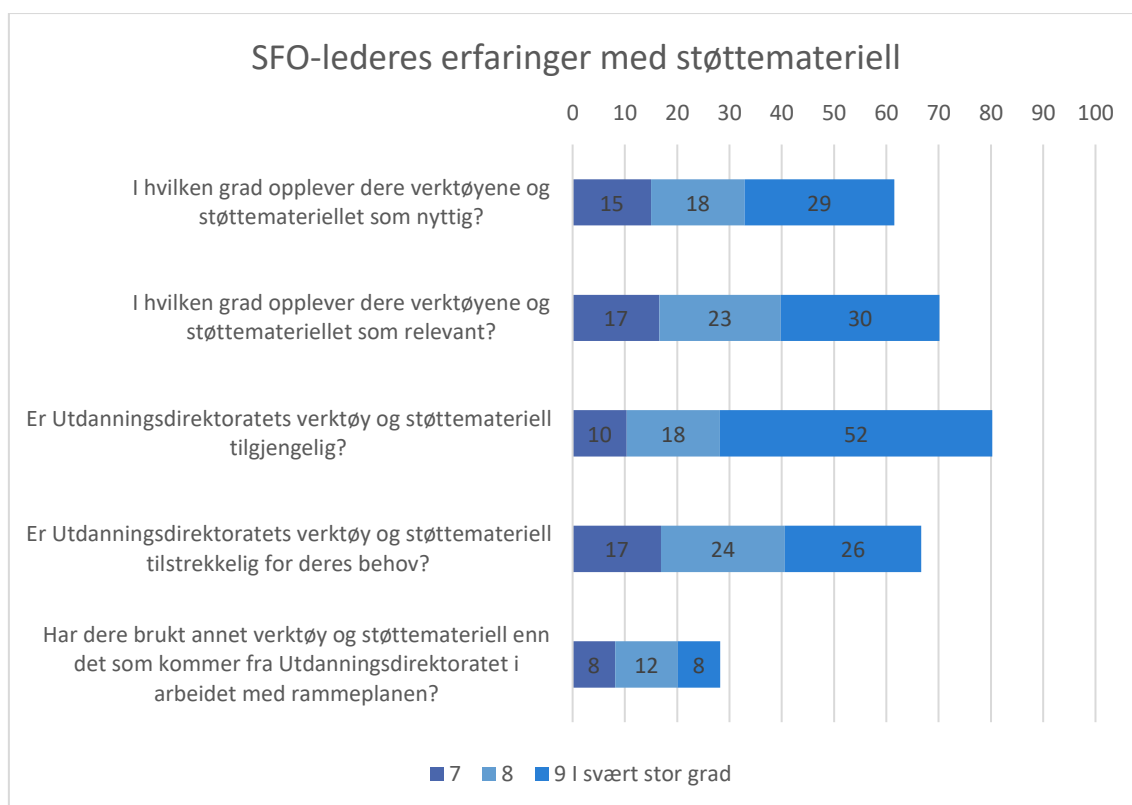
Figur 2 Områder ansatte oppgir som prioritert i arbeidet med ny rammeplan. Skala: 0 – prioritert i svært liten Skala: 0 – prioritert i svært liten grad til 9 – prioritert i svært stor grad. grad til 9 – prioritert i svært stor grad.

Verktøy og støttemateriell

67, 5 prosent av SFO-lederne oppgir at de kjenner Utdanningsdirektoratets verktøy og støttemateriell godt. 25,8 prosent oppgir at de har hørt om det, mens 5, 4 prosent sier at de ikke kjenner til det. Blant de ansatte er det 17,8 prosent som kjenner materiellet godt, 45,7 prosent oppgir at de har hørt om det, mens 36,4 prosent oppgir at de ikke kjenner til det i det hele tatt.

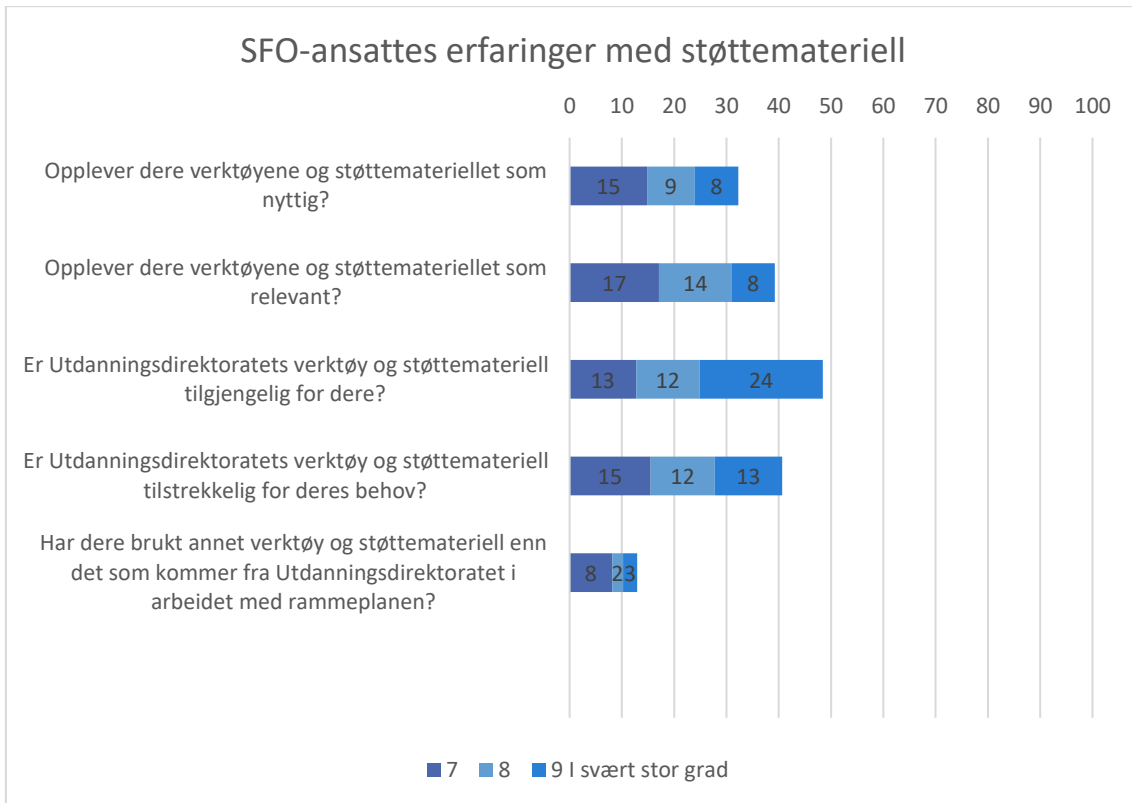
Vi har stilt en del utdypende spørsmål om støttemateriellet til de av lederne og ansatte som oppgir å ha hørt om verktøy og støttemateriell eller kjenner det godt. Også her er skalaen fra 0-9, og vi rapporterer de tre høyeste verdiene.

Resultatene viser alt i alt en ganske positiv vurdering av støttemateriellet til Utdanningsdirektoratet. Om lag halvparten oppgir de tre høyeste verdiene på at det er nyttig, om lag 70 prosent oppgir at det er relevant, og om lag 80 prosent av lederne oppgir at det er tilgjengelig. Over 60 prosent oppgir også at det er tilstrekkelig for behovene, mens om lag 30 prosent oppgir at de også har brukt annet materiell. I utdypingsfelt kommer det her frem at det både dreier seg om innleide foredragsholdere, faglitteratur i pedagogikk, psykologi og andre disipliner, og også boka Rammeplan for SFO, utgitt på Fagbokforlaget og skrevet av blant annet Terje Wiik i nettverket for SFO nevnes også av flere (ref).

Figur 3 SFO-lederes erfaringer med støttemateriell. Skala 0 – i svært liten grad til 9 - i svært stor grad.

De ansattes vurderinger av støttemateriellet er noe mer forbeholdent, men må også kunne beskrives som positivt. Drøyt 30 prosent oppgir at det er nyttig, 40 prosent som relevant, og 50 prosent som tilgjengelig. Også her er det en del (13 prosent) som oppgir at de har brukt annet materiell, og svarene speiler i stor grad ledernes svar.

Figur 4 SFO-ansattes erfaringer med støttemateriell. Skala 0 – i svært liten grad til 9- i svært stor grad.

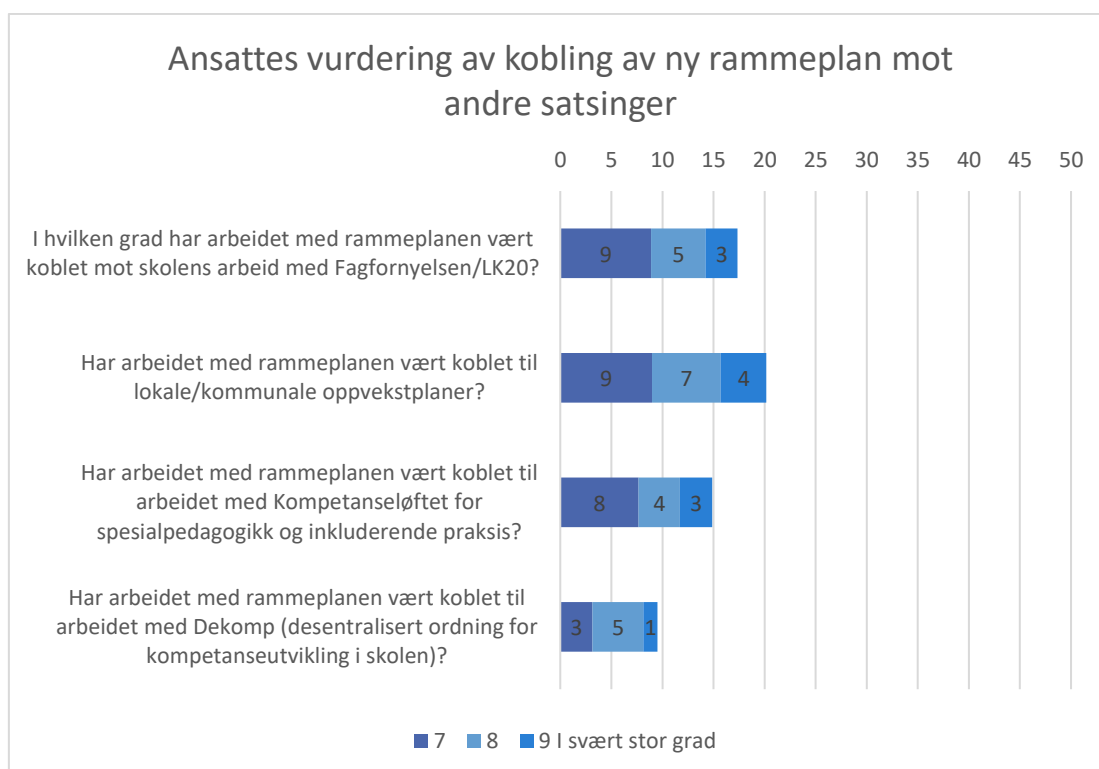
Arbeidet med rammeplanen

Leder og ansatte har fått noen utdypende spørsmål om hvordan de har jobbet med den nye rammeplanen. Spørsmålene er stilt noe ulikt til de to gruppene.

Blant de ansatte sier 80 prosent at de hatt egne prosesser på SFO knyttet til den nye rammeplanen. 13 prosent sier de ikke har hatt egne prosesser, mens 7 prosent sier at de ikke vet.

Om lag 25 prosent av de ansatte sier at de ikke har hatt samarbeid med skolens øvrige personale og ledelse i arbeidet med ny rammeplan, mens 11 prosent sier de har hatt det i svært stor grad.

Vi har stilt ytterligere spørsmål om koblinger mot andre pågående satsinger i skolene der de jobber. Bakteppet her er for eksempel et potensial ved å knytte områdene i rammeplanen for SFO inn mot viktige områder i LK20, for eksempel å se medvirkning i rammeplan for SFO i sammenheng med det tverrfaglige emnet Demokrati og medborgerskap. Tilsvarende kunne man tenke seg koblinger mot lokale og kommunale oppvekstplaner, og kanskje mot satsinger innenfor kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis. Det totale inntrykket er at arbeidet i liten grad har blitt koblet på denne måten. Det er stort sett under 20 prosent av de ansatte som oppgir at arbeidet med rammeplanen for SFO er koblet med de nevnte områdene, og det er rett over 20 prosent av de ansatte som oppgir at det har vært samarbeid med skolen på andre områder, uten at det er spesifisert at det dreier seg om rammeplanen. Det totale samarbeidet mellom SFO og skole må dermed beskrives som svakt.

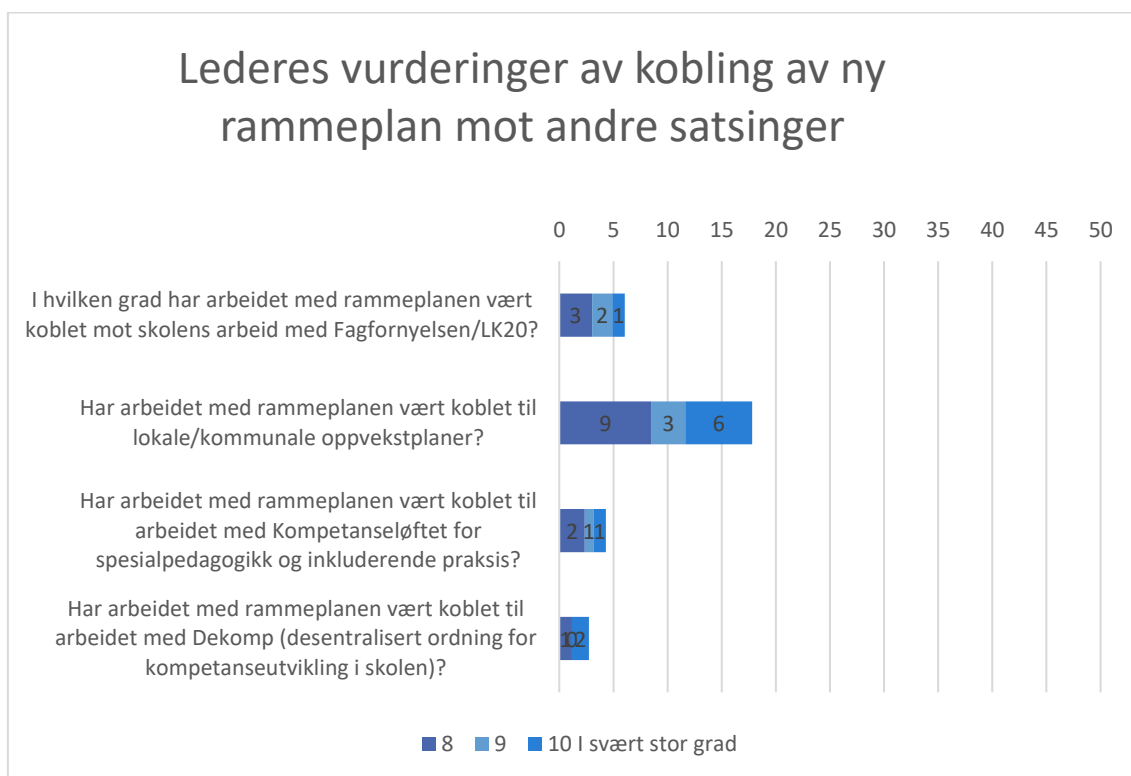

Figur 5 Ansattes vurdering av kobling av ny rammeplan mot andre satsinger. Skala 0– i svært liten grad til 9 - i svært stor grad.

Ledernes spørsmål om de har hatt egne prosesser på SFO i arbeidet med ny rammeplan er stilt litt annerledes enn til de ansatte. Det er her brukt en skala fra 0-10, der 0 er i svært liten grad, og 10 er i svært stor grad. Om lag 65 prosent av lederne har brukt alternativene fra fem og oppover på spørsmål om de har hatt egne prosesser, dette i noen grad eller stor grad. 44 prosent har brukt de tre øverste kategoriene. Til sammen viser dette at også lederne oppgir at det har vært egne prosesser på SFO i forbindelse med rammeplanen.

Spørsmålene om koblingen til andre prosesser viser samme tendenser som hos ansatte, men svarene er likevel litt ulike. Interessant nok er det færre av lederne som oppgir at arbeidet har vært koblet til skolens arbeid med Fagfornyelsen/LK20 enn det er blant ansatte. Det samme gjelder også for koblingen mot Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis, og for koblingen mot Dekomp. Det er mindre forskjell når det gjelder koblingen mot kommunale/lokale oppvekstplaner.

En mulig hypotese her er at de ansattes deltagelse i skolens arbeid utenom SFO-tiden (80 % av de ansatte oppgir å arbeide i skolen utenom SFO-tiden, og 35 prosent av disse oppgir å jobbe med det spesialpedagogiske tilbudet) gjør at de i større grad blir påkoblet skolens prosesser enn det lederne er, siden lederne oftere kan være avgrenset til å kun jobbe på og med SFO. Dermed opplever de ansatte også at de i større grad ser en kobling, selv om de på mange måter selv blir bærere av koblingen og den ikke nødvendigvis settes i system. Dette kan følges opp videre i de kvalitative studiene.

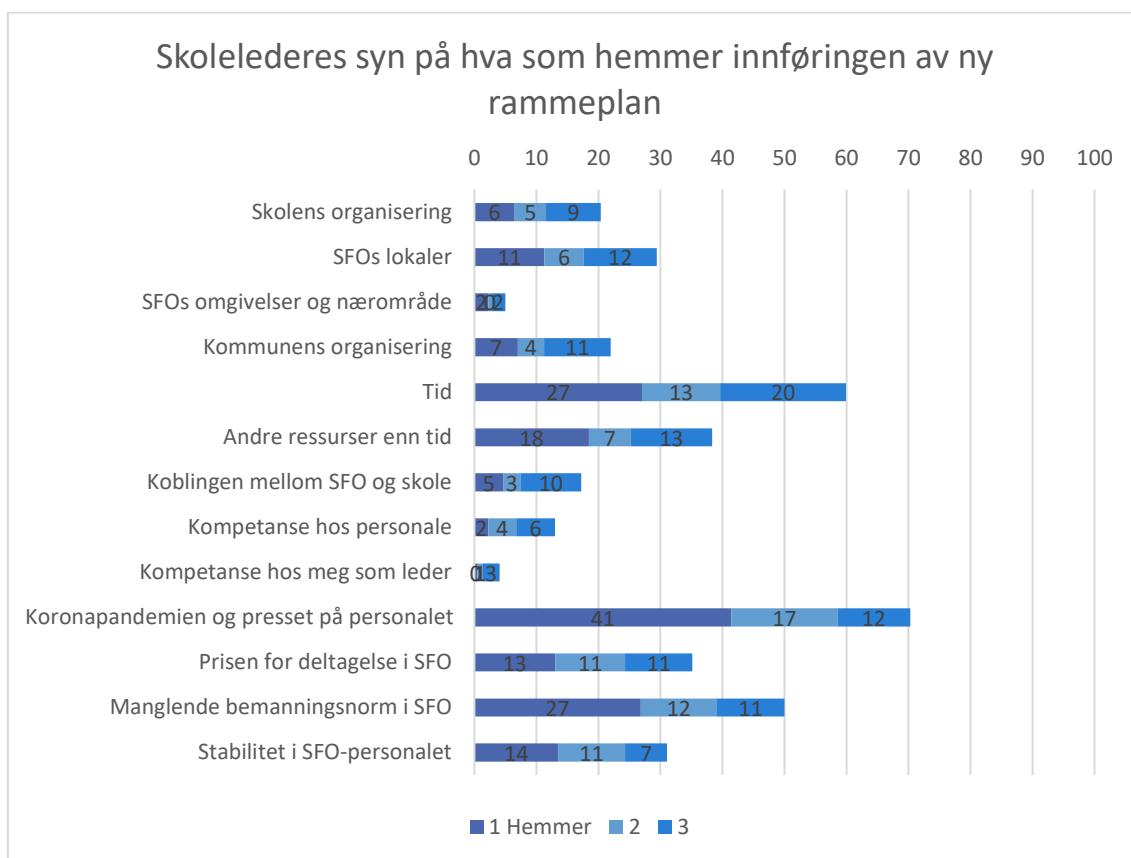
Figur 6 Lederes vurderinger av kobling av ny rammeplan mot andre satsinger. Skala 0 – i svært liten grad til 9 - i svært stor grad.

De ansatte og lederne har blitt bedt om å svare på om arbeidet med rammeplanen har vært en god prosess. 44 prosent av lederne oppgir de tre høyeste verdiene på skalaen for dette, mens noe færre, 36 prosent, av de ansatte oppgir de tre høyeste verdiene på spørsmål om arbeidet med ny rammeplan har vært godt og nyttig. Det er kun 17 prosent av de ansatte

som har brukt de fem negative verdiene av skalaen. Dette tyder på at de ansatte opplever arbeidet med ny rammeplan som i

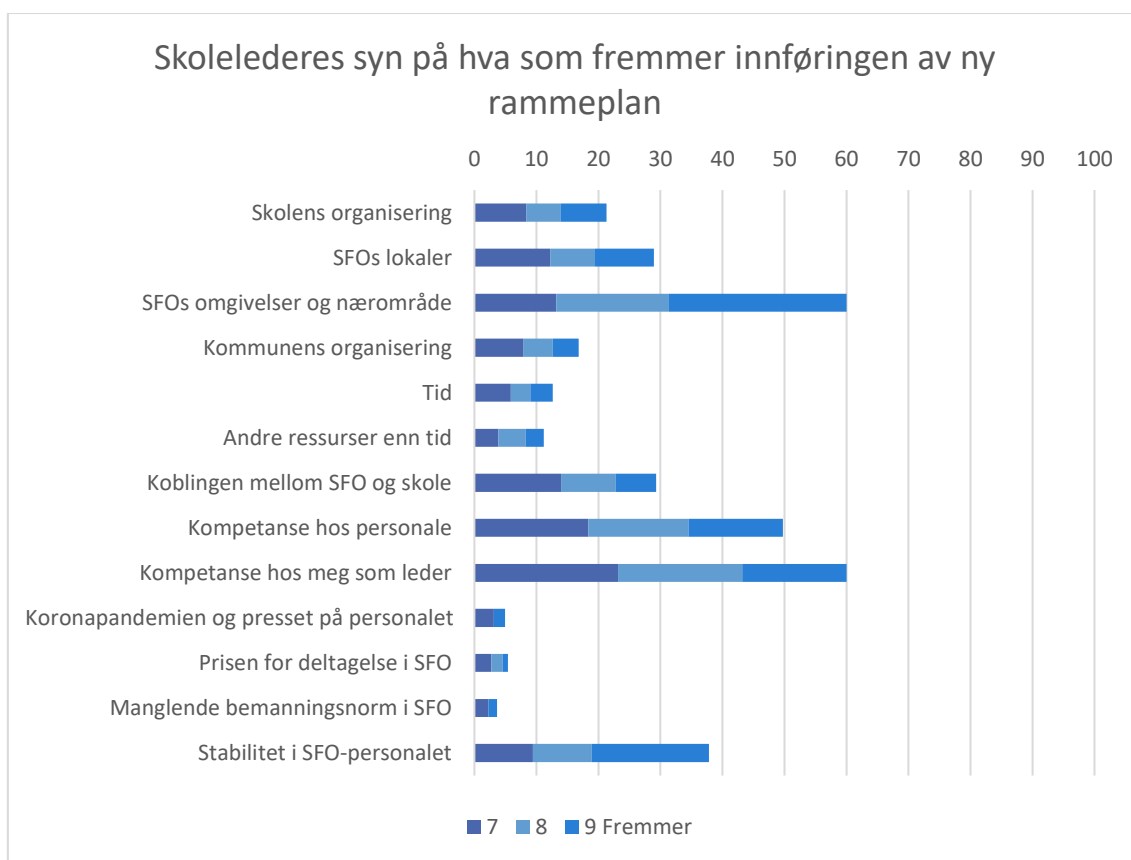
Hva hemmer innføringen av ny rammeplan?

I en tid med mange ytre påvirkninger, for eksempel i form av pandemi, er det interessant å vite mer om hvordan dette påvirker arbeidet med rammeplanen. Om lag 70 prosent av lederne og nesten 60 prosent av de ansatte oppgir at koronapandemien har vært hemmende for arbeidet med innføringen. Men det er også mange andre faktorer som kan være med på å hemme (og fremme) arbeid med rammeplan i SFO. Vi har derfor bedt de ansatte og lederne ta stilling til ulike områder som kan hemme eller fremme arbeidet med rammeplan i SFO på en skala fra 1 – hemmer til 10-fremmer. Tid og bemanning (tilstrekkelig med folk) pekes her på som de to store andre områdene i tillegg til koronapandemien blant lederne.

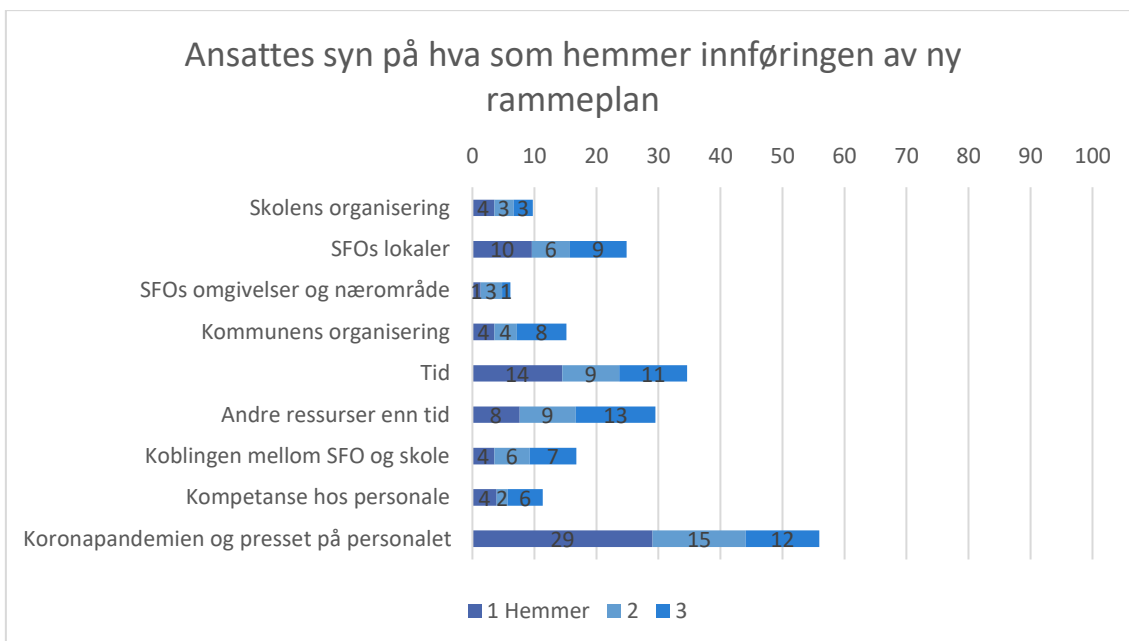
Figur 7 Skolelederes syn på hva som hemmer innføringen av ny rammeplan. Skala 1-Hemmer til 10-Fremmer

Snur vi blikket på hva som fremmer innføringen av ny rammeplan, så peker nesten 60 prosent av lederne på SFOs omgivelser og nærområde, og leder og personalets kompetanse. Dette må sannsynligvis forstås dobbelt, både som en beskrivelse av situasjonen for enkelte, og som et uttrykk for hva som bør prioriteres for å fremme arbeidet med rammeplanen.

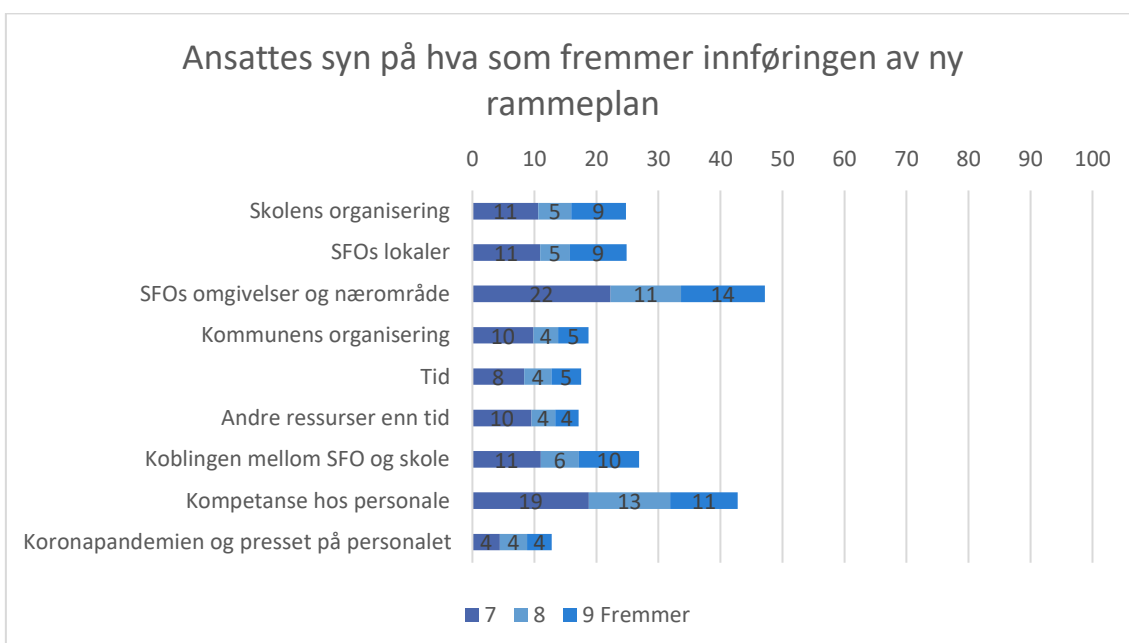

Figur 8 Skolelederes syn på hva som fremmer innføringen av ny rammeplan. Skala 1-Hemmer til 10-Fremmer

Blant de ansatte er det også tid som trekkes frem som en hemmer i innføringen av rammeplanen (ansatte er ikke spurt om bemanningsnorm). På spørsmål om hva som fremmer innføringen er det også blant ansatte kompetanse og SFOs omgivelser og nærområde som dras frem som viktigst.

Figur 9 Ansattes syn på hva som hemmer innføringen av ny rammeplan. Skala 1-Hemmer til 10-Fremmer

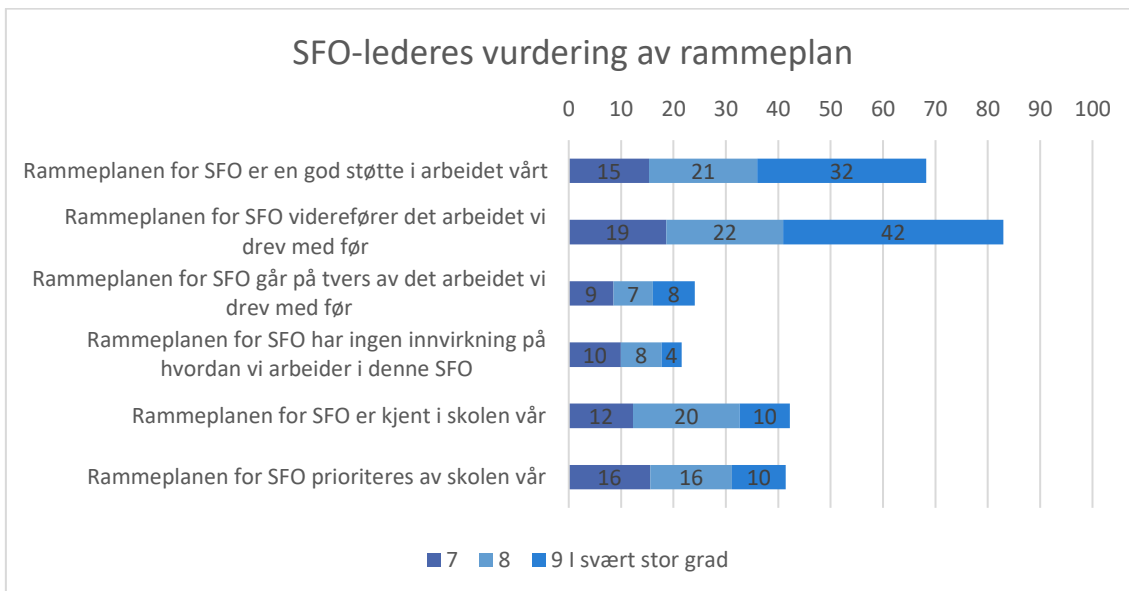
Figur 10 Ansattes syn på hva som fremmer innføringen av ny rammeplan. Skala 1-Hemmer til 10-Fremmer

Vurdering av rammeplanen

Det siste området som rapporteres i denne omgang er hvordan ledere og ansatte vurderer den nye rammeplanen. Er den en god støtte? Viderefører den eller går på tvers? Har den noe innvirkning på arbeidet?

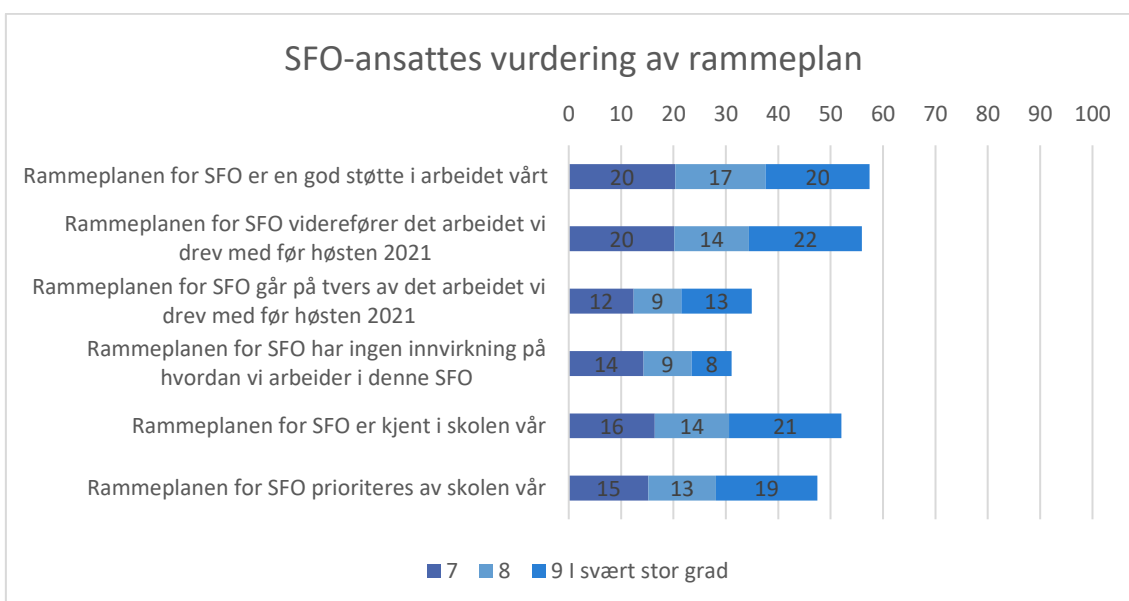
Nesten 70 prosent av SFO-lederne svarer på de tre høyeste svaralternativene på spørsmålet om rammeplanen er en god støtte. Samtidig er det interessant å se at over 80 prosent oppgir at rammeplanen viderefører det de drev med før, og drøyt 20 prosent oppgir at den går på tvers av arbeidet som ble gjort. I et foreløpig datamateriale kan dette selvsagt være et

uttrykk for seleksjon, der de som har svart til nå er mest positive til ny rammeplan, fordi den passer godt med det man gjorde før. Men hvis trenden står seg med bedre data kan man spekulere i om rammeplanen er en reelt sett stor (nok) endring til at man får til endringer i hvordan SFO drives og organiseres. Dette er et spørsmål som vil bli viktig å komme tilbake til videre i evalueringen. Samtidig er det (bare) rundt 20 prosent av lederne som oppgir at rammeplanen ikke har innvirkning på arbeidet.

Figur 11 SFO-lederes vurdering av rammeplan. Skala 0 – i svært liten grad til 9 - i svært stor grad.

De ansattes vurdering ligner mye på SFO-ledernes, men flere her opplever at den går på tvers av tidligere arbeid, og flere (30 prosent, mot 20 prosent av lederne) oppgir at den ikke har innvirkning på arbeidet som foregår i SFO. Dette kan tyde på at rammeplanarbeidet ikke er like godt forankret hos de ansatte som hos lederne, noe som er naturlig i en tidlig innføringsfase. Samtidig er det nesten halvparten av de ansatte som oppgir at rammeplanen prioriteres av skolen deres.

Figur 12 SFO-ansattes vurdering av rammeplan. Skala 0 – i svært liten grad til 9 - i svært stor grad.

Figurliste

Figur 1 Områder ledere har prioritert i arbeidet med ny rammeplan. Skala: 0 – prioritert i svært liten grad til 9 – prioritert i svært stor grad.....	3
Figur 2 Områder ansatte oppgir som prioritert i arbeidet med ny rammeplan. Skala: 0 – prioritert i svært liten Skala: 0 – prioritert i svært liten grad til 9 – prioritert i svært stor grad. grad til 9 – prioritert i svært stor grad.....	4
Figur 3 SFO-lederes erfaringer med støttemateriell. Skala 0 – i svært liten grad til 9 - i svært stor grad.	5
Figur 4 SFO-ansattes erfaringer med støttemateriell. Skala 0 – i svært liten grad til 9- i svært stor grad.....	6
Figur 5 Ansattes vurdering av kobling av ny rammeplan mot andre satsinger. Skala 0– i svært liten grad til 9 - i svært stor grad.....	7
Figur 6 Lederes vurderinger av kobling av ny rammeplan mot andre satsinger. Skala 0 – i svært liten grad til 9 - i svært stor grad.....	8
Figur 7 Skolelederes syn på hva som hemmer innføringen av ny rammeplan. Skala 1- Hemmer til 10- Fremmer.....	9
Figur 8 Skolelederes syn på hva som fremmer innføringen av ny rammeplan. Skala 1- Hemmer til 10- Fremmer.....	10
Figur 9 Ansattes syn på hva som hemmer innføringen av ny rammeplan. Skala 1-Hemmer til 10- Fremmer.....	11
Figur 10 Ansattes syn på hva som fremmer innføringen av ny rammeplan. Skala 1-Hemmer til 10- Fremmer.....	11
Figur 11 SFO-lederes vurdering av rammeplan. Skala 0 – i svært liten grad til 9 - i svært stor grad.....	12
Figur 12 SFO-ansattes vurdering av rammeplan. Skala 0 – i svært liten grad til 9 - i svært stor grad.....	12